

Jag minns...

ofta hos farfar och farmor. Från den tiden har jag några få starka minnen, både ljusa och mindre trevliga minnen, för farfar och farmor skildes 1965.

Efter en viss tvekan tog jag mig an detta ämne att skriva om. Jag minns! Vad skulle man skriva om under en sådan rubrik vid 35 års ålder? Efter mycket funderande om olika människor och öden har jag valt att berätta om hur min släktforskning tog sin början redan när jag var liten.

av Ulf Johansson

Jag har alltid varit nyfiken, nyfiken på hur det var förr. Jag tog alla tillfällen att fråga ut mina föräldrar och mor/farföräldrar, om hur dagen tedde sig före min tillkomst. Jag kommer tydligt ihåg när min morfar John tog med mig ut i skogen i trakterna runt Uplo egendom och visade mig hans första egna torp. Han berättade för mig om under vilka mödor han och mormor jobbade för att hela familjen skulle få leva ett drägligt liv. Jag ser fortfarande framför mig hur han utan tvekan visade mig var hans enda ko hade betat, och var han hade plöjt med lånad häst från Uplo. Han berättade om hur deras första höskörd skulle in, mormor höggravid och regnet hängde tungt i luften. Det gick till så att morfar lassade så mycket det gick på mormors rygg och sedan tog han själv så mycket det gick i famnen varpå de sedan sprang in i ladan. Häst hade de ingen och Uplos hästar var ju trötta efter ett dagsverke för dem.

Min mormor berättade för mig att när min mamma var ungefär ett år så gick flyttlasset till Korpås, under Uplo, där de fick det lite bättre. Det första torpet monterades ner och "lades i malpåse", ladugården har brutits ner av tidens tand och rasat. Min mamma växte så upp på Korpås i Bergstena. Och för att spara tid så hoppar jag lite i tiden. Senare hälften av 50-talet träffade hon min pappa som var ifrån Alingsås. Där bodde min farfar och farmor.

Mina första fyra levnadsår var vi

Ett av mina starkaste minnen från farmor var när jag var 4-5 år.

Farmor hade köpt några räkor till mig som jag med stor aptit satte i mig. Det var första gången jag smakade räkor och det glömmer jag aldrig. Och kanske redan då funderade jag på vem min farfar var. För så långt tillbaka jag kan minnas och fram till 14 års ålder var den ständiga frågan: var fanns min farfar? Vem var han? Varför var han bortadopterad som liten? Ingen kunde svara mig på dessa frågor, då ingen visste var han fanns.

Men så en dag 1975 dök min farfar upp igen, han hade flyttat till Småland och flyttat ihop med en ny kvinna. Nu kunde jag få mina svar av farfar.

Farfar berättade för mig om sin uppväxt i torpet Lilledalen (under Östads säteri) hos Albin och Alma Johansson.

Albin och Alma var kända i trakten för sin stora mildhet och generositet. Men de hade en sorg och det var att de inte fick några egna barn. Så de tog sig an ett litet gossebarn vid pass 3 år, 1918.

Gossen KarlErik var liten och klen och dessutom väldigt misskött. Mat hade det visst varit ont om i det förra fosterhemmet. Det har berättats för min farfar att folk runt omkring i trakten kom för att beskåda detta barn sittandes på en stol, som pratade så "fint". Men snart växte denne klene gosse och blev en kär son i hemmet hos Albin och Alma.

Farfar har många gånger berättat för mig hur hans uppväxt var kantad av tidvis mobbning och slagsmål, han var ju gubevars "takonge", oäkta, och han visste inte vem som var hans riktiga föräldrar.

Skola gick han i Brobackaskolan tills han var 14 år. Han anser själv fortfarande att skolan var onödigt hård med många disciplinära förhållningsorder.

Men farfar klarade så småningom av både den och konfirmationen och fortsättningsskolan på Östads säteri. Så långt och många andra historier har min farfar berättat för mig men

några svar på vilka hans föräldrar varit kunde han inte ge mig.

Ären gick, jag själv flyttade omkring i Sverige och skaffade mig jobb och livserfarenhet. Morfar och farmor, som jag haft en god kontakt med, dog. Stort geografiskt avstånd hade gjort att jag inte kunnat hälsa på alltför ofta ären innan de dog.

Farfar blev äldre och jag kände som så, att snart kan det vara försent att få reda på mer om hans "riktiga släkt". Så när jag själv fick min första son, vaknade mitt intresse igen. Vilka var mina släktingar före farfar? Var kom han ifrån?

Efter ett telefonsamtal med farfar kom vi överens om att jag skulle försöka ta reda på hans mor och far. Till saken hör att Alma troligen visste en hel del men aldrig ville tala om vem som var hans mor mer än vad som stod i adoptionspapperna. Det enda minne farfar har av sin ankomst till Lilledalen är en gråtande kvinna, mörkhårig som han, det är möjligt att det var hans mor.

Till verket, nu skulle här tagas fram uppgifter. Detta kunde väl inte vara svårt.....Men vart skulle jag vända mig? Måste ju veta hans personuppgifter. Var någonstans var han född? Det visade sig att han föddes på Engelbrekts allmänna BB i Stockholm. (Enligt adoptionspapper.)

Jag författade ett långt brev till församlingen, Engelbrekt, Stockholm. Nu skulle väl här komma svar snart. Jag väntade i flera veckor och snart föll det hela i glömska. Jul och nyår kom och gick. Så dök ett brev upp stämplat i Stockholm. Det visade sig att mitt brev gått runt bland flera olika församlingar i Stockholm i fem - sex månader.

I detta brev stod först och främst att min farfars mors hela namn var Agnes Matilda Svensson född 1889-11-26 i Gränna landsförsamling. Vilken lycka!

Jag ringde farfar och berättade för honom att jag kommit en bit på väg. Det stod vidare i detta brev att hon kom till Stockholm hösten 1914, att hon sedan sex år framåt bodde på en mängd olika ställen.

Farfar var född i januari 1915 och var redan från början placerad hos olika familjer. Längre fram i brevet fick jag också veta att hon gift sig, fått ett barn som dog samma dag.

Ja det var både roligt och omtumlande för farfar att på en gång få veta så mycket om sin "riktiga mor". Nu var

det inte bara min farfar som ville veta utan också mina farbröder och min egen far.

Nu hade ju tusen nya frågor dykt upp. Med tanke på att farfars nuvarande adress är Moheda, Småland, var det ju riktigt intressant att få veta var hans mors släkt kunde komma ifrån.

Detta forskande som jag bedrev var endast grundat på vetskapen om att pastorsexpeditionerna lämnade ut vissa uppgifter. Jag hade ingen aning om hur jag skulle gå tillväga.

Genom ett brev till Grännas pastorsexpedition. fick jag upplysning om att skriva till Vadstena landsarkiv. Sagt och gjort. Snart kom ett brev om var farfars mor var född (Vireda i Jönköpings län) och vilka hennes föräldrar och mor/farföräldrar var. Nu hade jag verkligen fått smak för detta med släktforskning. Men jag visste fortfarande inte hur man skulle göra så nästa brev ställdes till prästen i Vireda församling. Det svaret fick jag vänta på i nästan ett år, men det kom ett svar och vilket svar sen...

I detta brev hade den mycket snälle prästen inte bara svarat på mina frågor utan tagit reda på vart Agnes syster flyttat och gift sig med. Och sedan följt dem fram till ungefär 1945, då Agnes föräldrar dog. Agnes själv hade flyttat till en ny församling i Jönköpings län (Ljungarum), där hon försörjde sig som piga.

Jag hade nu fått ett bra underlag för att gå vidare bland dessa kopior ur kyrkoböckerna som jag fått. Ett nytt brev till Jönköping om Agnes Svensson. Där hade hon bott ett tag och där hade hon fött ett barn 1913. En koll i mina papper hemma och där stod det hos Agnes föräldrar ett fosterbarn vid namn Valter född 1913.

Telefonsamtal till Jönköping: Vem var mor till Valter? Jo det var Agnes. Här visade det sig att min farfar som

hela livet funderat på sin släkt, som han ingenting visste om, nu fått en halvbror på "gamla dar".

Jag följde så denne Valter genom livet och slutligen hamnade han i Stockholm hos Agnes och hennes man.

Han hade växt upp i Småland men valde att bo i den stora staden. Där gifte han sig och fick barn. Nu hade jag följt honom så långt att jag fått en adress genom skattemyndigheten. Ringde televerket för att få bekräftat att han hade telefon, och det hade han. Skulle jag våga ringa? En kväll tog jag så mod till mig och ringde upp Valter och presenterade mig och sa att jag höll på med släktforskning.

- Jaha du, då är vi väl släkt, eftersom du ringer?

På den frågan var ju svaret ett givet JA.

Hans fråga var lika given, HUR VAR VI SLÄKT?

Jag frågade om han satt ner, och sedan sa jag att 1915 hade hans mor fått en son som hon adopterat bort. Det blev alldeles tyst i luren. Jaha tänkte jag, nu svimmade han.

- Ja det stämmer att på 20-talet fick hon ett barn som dog sade Valter lite tyst.

Det var långt innan dess närmare bestämt 1915-01-16, sade jag. Återigen vart det tyst.

- DET kunde jag inte tro om mor, sa han.

Jag frågade en del om honom som stämde med mina papper. Jag lovade att skicka upp dessa till honom så att han kunde se att jag inte försökt att driva med honom.

Följande vecka ringde jag åter upp Valter och han kunde bara bekräfta att det som stod i alla papper jag givit honom stämde. Han hade även ringt till sin morbror och moster som fortfarande lever, de visste inget förutom att Agnes en gång visst sagt att hon hade

en liten gosse till men det hade de inte fått mycket tilltro till.

Nu ringde jag till farfar igen och berättade allt jag fått veta och lämnade också telefonnummer till hans bror. De har numera regelbunden telefonkontakt och tanken är väl att de någon gång skall träffas. Men det är ganska långt mellan Moheda och Stockholm. Den morbror jag nämnde bor för övrigt inte långt ifrån min farfar, så släkten fanns på närmare håll än han kunde ana.

Efter att ha fått reda på lite om min farfars bakgrund beslöt jag mig för att fortsätta med de övriga släktingar jag inget visste om, men först gick jag en kurs med Ingemar Thorén i Alingsås.

Jag har nu forskat fram en hel del intressanta öden som jag tyvärr inte får plats med här. I mycket av min forskning har jag haft turen att stöta på människor som haft gamla dokument i sina gömmor. Ett exempel:

På min frus sida hade en avlägsen släkting skrivit ner ett dokument på åtta sidor med ca 179 människors födlsar, giften, emigration m.m. Ett enormt arbete som enligt släktkällor skall vara skrivit direkt ur minnet.

Andra dokument som kontrakt mellan blivande soldaten Alfred Arpi och rotebönder i Lekåsa.

Jag har även haft turen att kunna räkna några gamla foton från såväl tidigt 1900- som från 1800-talet.

Det finns en hel del att ta av i min framtida forskning som ingalunda ligger nere. Men först skall jag tillsammans med farfar besöka hans morbror och sedan skall jag intervjua min farmors bror och syster. Dessutom skall jag försöka att få reda på så mycket som möjligt om "Bengtes" i Hjällnäs (Öståd).

Detta var vad jag hade att skriva om. Om det finns någon som har något om 1800-talets Hjällnäs att berätta, så hör gärna av er till mig.

Telefon 0322-414 77.